

Årsberetning 2013

Arkivet

2013 blev indledt med en stor flytning, idet NæstvedArkivernes afdeling på Amtsgården holdt flyttedag og rykkede sammen med det øvrige arkiv til Rådmandshaven. Omkring 2000 hyldemeter arkivæsker, 20.000 billeder, 100.000 glaspladenegativer, 500 film og bånd, 12 tegnings- og kortskabe, kirkebøger og folketællinger, malerisamling og en stor avissamling skiftede placering fysisk og fik nye pladsregistreringer.

Det var med stor glæde, at arkivet åbnede dørene for borgere og kollegaer den 14. maj 2013. Borgmester Carsten Rasmussen klippede snoren til de nye lokaler, og der var knapt lagkage nok til de mange fremmødte, som i dagens anledning fik et eksemplar af Næstved Kommunes jubilæumsbøger med sig hjem.

Siden åbningen i maj har der været 402 besøgende på arkivets læsesal. Dertil kommer alle de henvendelser, som dagligt kommer pr. telefon og mail. Foreningslivet har også vist interesse for det nye arkiv. 2 slægtsforskerforeninger har allerede været på besøg i 2013 og i begyndelsen af 2014 kommer yderligere 3 foreninger på besøg.

Antallet af udlån af papirsager til kommunens medarbejdere er faldet til 91 i 2013 (der var til sammenligning 1100 udlån i 2009). Det er en naturlig udvikling, da kommunen primært har anvendt digital sagsbehandling siden 2007. Til gengæld fremfinder og leverer arkivet flere digitale sager fra arkiveringsversioner til kommunens medarbejdere. Til Udbetaling Danmark, som overtog en del af kommunernes borgerserviceopgaver i 2012/2013, har arkivet ekspederet omkring 50 sager i 2013.

Der dukker stadig papirarkivalier frem fra kommunesammenlægningen i 2007. Det sker ofte ved interne flytninger i kommunen, skole- og institutionsnedlæggelser eller i forbindelse med ændringer i ressortområder, senest i forbindelse med etablering af Udbetaling Danmark og oprettelsen af de nye socialtilsyn. Det er som regel materiale, arkivet kender til, men som i forbindelse med omrokeringer udgår af administrativt brug.

Endelig har der været efterspørgsel på arkivets kompetencer i form af ekstern undervisning:

- Undervisning af 15 kommuner under Netværket Elektronisk Arkivering i brugen af registreringssystemet "starbas".
- Undervisning på masteruddannelsen i Informationsforvaltning & Recordsmanagement, Aalborg Universitet.

Dato
17-04-2012

Sagsnr.
2012-24965

Dokumentnr.
2012-137935

Sagsbehandler
Mie Andersen
Arkivchef

Indkomster

NæstvedArkiverne har modtaget 28 nye indkomster i 2013 fra private personer og virksomheder. Blandt de største og måske mest interessante indkomster kan nævnes følgende:

- *Næstved Roklub*. Afleveringen omfatter et stort og velordnet materiale, som foruden dokumenter indeholder en stor mængde fotos og film.
- *Max Bank*. Afleveringen omfatter dokumenter, malerier, fotos, protokoller, regnskabsmateriale, scrapbøger, digitalt materiale og en meget flot sparebøssesamling samt et eksemplar af én bankens første "diske" med taburet. Bankens forhandlingsprotokoller er ifølge bankens bestemmelser afleveret til Erhvervsarkivet under Statens Arkiver.
- *Maglemølle Papirfabrik*. Dalum Papirfabrik stoppede produktionen i november 2012, og i den forbindelse blev arkivet kontaktet, da virksomhedens arkiv indeholdt 15 hyldemeter arkivalier fra Maglemølle i Næstved. Sammenholdt med det arkivmateriale, som i forvejen bevares i arkivets magasiner, findes der nu mere end 50 hyldemeter virksomhedshistorie fra en af byens absolut mest markante virksomheder gennem det sidste århundrede. Også mindre private afleveringer beriger Maglemøllens historie, fx har arkivet i år modtaget portnernes papirfabrik-dagbøger fra 1918 og frem til sidste arbejdsdag.
- *Husvildebarakkerne på Åderupvej*. En giver har foræret NæstvedArkiverne et "dukkehus" eller en tro gengivelse af en lejlighed fra husvildebarakkerne på Åderupvej som den så ud omkring 1940'erne.

Desuden er der bl.a. indkommet arkivalier fra Næstved Gasværk, Indre Mission, Holsted Mejeri, Næstved Byråds gæstebog fra 1997-2009, 30 æsker med personlige papirer fra en oberstløjtnant født i Toksværd i 1917, og så har tidligere borgmester R. Calums søn afleveret Propagandaudvalgets udklipsbøger samt 42 digitale fotos og 30 papirbilleder fra havnens indvielse i 1938 mv.

Dertil kommer kommunale papir-arkivalier primært til kassationsarkivet samt 6 nye digitale arkiveringsversioner (omtales nedenfor).

Formidling

I forbindelse med åbningen i maj, indviede arkivet en helt ny filmkanal: <http://naestvedfilm.wordpress.com/>
Foreløbig ligger der 7 film fra Fuglebjergområdet, 8 film fra Næstvedområdet fra perioden 1937-1990'erne samt 20 årsfilm produceret for Næstved Kommune med titlen "Under Næstveds Tage" og "Mærk Næstved" fra perioden 1993-2012. Og der er interesse for historiske film på nettet. Alene den første dag, hvor de 19 årsfilm blev lagt på filmkanalen, kom der 775 visninger på kanalen, hjulpet godt på vej af en fin artikel i Sjællandske på udgivelsesdagen.

Arkivet har desuden afholdt byrundture, foredrag og filmaften:

- "Kommunens historie". Bustur for kommunens nye elever.
- Tre byrundture ifm. Danmarksindsamlingen.
- "10 highligts fra Næstveds middelalder til i dag"
- "Papegøjen, Alkazar, og andre forgangne forlystelsessteder i Næstved". Byvandring ifm. Kulturnat 2013.
- "Mødrehjælpen". Foredrag i Slægtshistorisk forening.
- "NæstvedArkiverne – hvad kan de bruges til?" Foredrag i DIS Næstved.
- "Kend din by. Film og foredrag". Neuropædagogisk Center.
- "Lokale kort på Historisk Atlas". Inspirations- og workshop dag. Fuglsang Kunstmuseum.
- "Et blik på Næstved 1970-2001". Filmaften med så stor tilstrømning, at der måtte laves yderligere 2 filmafterner for at tilgodese de 120 tilmeldte.

I efteråret afprøvede arkivet et nyt tiltag – en slægtsforskercafé. Tanken var at åbne arkivet for de mange slægtsforskere og give en introduktion til, hvad arkivet kan tilbyde. De mange fremmødte udtrykte ønske om, at slægtsforskercaféerne blev en fast del af arkivets aktiviteter, og de fortsætter derfor i 2014.

For at formidle arkivets store billedsamling på internettet er det nødvendigt med en afklaring af ophavsrettighederne til hvert enkelt foto/fotosamling. Det er et kæmpe arbejde, som har fået ekstra opmærksomhed i 2013. De fleste papirbilleder er digitaliseret, og i 2014 begynder vi at tilføje registreringsdatabasen naebas.dk de billeder, som vi er sikre på kan formidles via nettet. Det betyder en stor digital tilvækst af historiske billeder fra hele Næstved Kommunes område, som alle vil blive tilgængelige på nettet i en struktureret og søgbar form.

Alle NæstvedArkivernes digitale arkivalier tilknyttes Det Kongelige Biblioteks "kulturperler", som er en nationalbibliografisk tjeneste og portal, der har til formål at give offentligheden et samlet overblik over den digitaliserede kulturarv i Danmark: <http://www.kb.dk/da/materialer/kulturarv/>

Siden åbningen i maj har arkivet haft 2 små udstillinger i forhallen i Rådmandshaven.

- Jernbaner og stationer i Næstved Kommune.
- Juleudstilling med gamle jule- og nytårskort samt julemærker.

Digital bevaring og arkivering

Arkivernes opgaver har de sidste år ændret mærkbar karakter. I lighed med det omgivende samfund erstattes traditionel kommunikation og dokumentation på papir med digitale data. Nutidens offentlige forvaltning er en flydende organisation, der ændrer sig hele tiden. Data bevæger sig rundt i mange forskellige it-systemer og organisatoriske sammenhænge, og dermed får vi også langt mere flydende arkivalier end hidtil.

Udviklingen i den offentlige sektor rejser nogle væsentlige problemstillinger i arkiverne. For hvordan finder vi data frem igen? Hvordan dokumenterer vi et sagsforløb? Og hvordan opretholder vi en vis kontinuitet i bevaringen af offentlige data,

når det hele bliver lavet om i morgen? Systemerne bliver skiftet ud i hastigt tempo, og selve arkiveringsprocessen bliver mere og mere kompleks.

I arkivet opbevarer vi 4,5 mio. arkiverede kommunale filer i 91 arkiveringsversioner. Den kommunale digitale arkiveringsopgave løser vi i samarbejde med 25 andre kommuner på Sjælland gennem Netværket Elektronisk Arkivering (NEA). Netværket, der er forankret i Københavns Stadsarkiv, giver os mulighed for at udvikle, producere og dele viden om digital kommunal arkivering. Den opgave har de enkelte medlemsarkiver hverken kompetencer eller økonomi til at løfte enkeltvis, men i fællesskab løser vi kommunernes arkiveringsopgaver på en både effektiv og økonomisk forsvarlig måde.

Gennem NEA-samarbejdet bliver der skabt optimale vilkår for kommunens centre og eftertidens kulturarvsbrugere. Et eksempel er et nyt værktøj til at fremfinde digitale kommunale data fra arkiveringsversioner. Det nye system er netop udviklet indenfor samarbejdet i NEA og skal erstatte SIGA, som udgår. Siden ibrugtagningen af SIGA i juni 2010 har arkivet foretaget 3.500 søgninger i kommunale arkiveringssystemer, og vi er dermed et af de arkiver i Danmark, der er længst fremme med den praktiske del i forhold til genrejsning af kommunale arkiverede data. NæstvedArkiverne har været testkommune i forhold til det nye system, der vil gøre de mange søgninger i arkiverede filer langt mere effektiv og brugervenlig.

Digital bevaring angår også arkivalier, som er afleveret af byens borgere, forretninger, foreninger, virksomheder og organisationer. Arkivet har en meget stor samling på ca. 100.000 glaspladenegativer fra forskellige fotografer i byen. Ved flytningen til Rådmandshaven opdagede vi, at alle de glasplader, der var placeret op til muren, var ødelagt af fugt, som var trængt ind gennem murene i kælderen på Amtsgården. Resten af glaspladerne er heller ikke i særlig god stand, idet flere plader foruden fugtskader og snavs er angrebet af glassyge, der gør negativerne matte. Desuden er flere tusinde glasplader pak

I 2013 fik arkivet digitaliseret 3.500 glasplader fra forskellige fotografer i perioden omkring 1920-1950. Det viste sig, at den digitaliserede del af samlingen indeholdt en perlerække af flotte og interessante billeder fra Næstveds historiske gadepartier, forretninger og virksomheder samt tidstypiske portrætter. Digitaliseringen viste dermed, at der er særdeles god grund til at bevare store dele af samlingen, både af historiske årsager og fordi de digitaliserede fotos er i en meget flot kvalitet. Arkivet har ikke økonomiske midler til at få resten af samlingen digitaliseret. Derfor arbejder vi på en løsning, hvor vi med frivillig arbejdskraft, får udvalgt de glasplader, der bør bevares digitalt af bevarings- og formidlingsmæssige årsager.

Arkivets diassamling (ca. 4.000) er også blevet digitaliseret i 2013, da det viste sig, at dele af samlingen var angrebet af svamp. Dermed er diassamlingen sikret for eftertiden, og de svampeangrebne dias kan kasseres.

Endelig er der arkivets film og båndsamling. En stor del er allerede digitaliseret. I 2013 blev der med Fællessekretariatets hjælp påbegyndt en større digitalisering af de knapt 30 år gamle VHS og Umatic bånd fra Næstved Lokal-TV. Båndene nedbrydes,

og hvis filmmaterialet skal bevares, skal det digitaliseres indenfor de næste få år.

Fuglebjerg Arkiv har fået digitaliseret 3 spolefilm og Fladså Arkiv er ved at få digitaliseret 1 Umatic bånd.

Fladså og Fuglebjerg Arkiver

Fladså og Fuglebjerg Arkiver drives udelukkende af frivillige medarbejdere, der på bedste vis forvalter den del af arkivets private arkivalier, som hører under de to arkivers virkeområde. Arkivalier fra Fladså og Fuglebjerg registreres i NæstvedArkivernes fælles registreringssystem naesbas.dk, efter fælles retningslinjer.

Fladså Arkiv repræsenterede NæstvedArkiverne ved Arkivernes Dag 2013. Arkivet havde under overskriften "samlingssteder i Fladså Kommune" produceret en fin og velbesøgt udstilling om kroer, afholds- og forsamlingshuse fra Fladså-området.

Foruden foredrag i samarbejde med Fladså Lokalhistoriske forening stod Fladså Arkiv for en bogpræsentation af lokalhistoriker og slægtsforsker Ole Pilegaard Hansens nyeste bog "Den gule gård i Blanglev".

I Fuglebjerg arbejder arkivets frivillige medarbejdere med at registrere arkivalier, besvare forespørgsler og indsamle avisartikler om Fuglebjerg-området. Fuglebjerg Arkiv har et godt samarbejde med Bibliotek og Borgerservice, som de deler hus med.

Frivillige

Antallet af frivillige har i 2013 været stigende. Der er kommet 2 nye frivillige til arkivet i Rådmandshaven, og vi har nu 10 frivillige tilknyttet. I Fuglebjerg er der fortsat 2 frivillige og i Fladså er de 5 frivillige, der driver arkivet.

I december afholdt arkivet et fælles julearrangement for både frivillige, Lokalhistorisk Udvalg og medarbejdere.

De frivilliges opgaver i Rådmandshaven ændrer karakter i disse år. En række af de traditionelle arkiveringsopgaver, der er forbundet med papirarkivalier udgår, hvilket betyder, at de frivillige får nye og anderledes opgaver, der i stigende grad knytter sig til tilgængeliggørelses- og digitaliseringsprojekter.

Lokalhistorisk Udvalg

Lokalhistorisk Udvalg har afholdt 4 ordinære møder samt et ekstraordinært møde i løbet af 2013. I april afholdt udvalget årsmøde med fremvisning af billeder fra den digitaliserede glaspladesamling. Fra Næstved Kommunes Arkivfond er der givet tilskud til to bogudgivelser.

Udvalget har i løbet af året iværksat en indsamling af fotos og andre dokumenter fra kommunens lokale vognmænd, der løber videre i 2014.

Samarbejder

Arkivet vil gerne styrke og udvikle relationerne til den historieinteresserede offentlighed og har i det forløbne år deltaget i og igangsat forskellige projekter med det formål:

Slægtsforskercafé.

Foregår på arkivets læsesal, hvor nye og garvede slægtsforskere introduceres til slægtsforskningens univers og får en indføring i, hvad de kan bruge arkivet til i deres forskning. Der er god mulighed for at hjælpe hinanden og danne netværker.

Appenæs Bylaug

Udspringer af Lokalhistorisk Udvalgs møde med lokalrådsformændene. Bylauget har iværksat en indsamling af materiale fra det gamle Appenæs i samarbejde med arkivet. Bylauget har kontakten til lokalområdet og de mennesker, som bor der – og bruger arkivets teknologi og faglige viden i forbindelse med indsamlingen og formidlingen af materialet. Til gengæld får arkivet en masse velbeskrevne arkivalier til bevaring fra et af kommunens interessante historiske lokalområder.

"Gamle Næstved"

Facebooksiden "Gamle Næstved" er etableret af Mikkel Calum i samarbejde med arkivet. På blot 4 måneder har "Gamle Næstved" fået mere end 3000 medlemmer, og det viser, at der er utrolig stor interesse for at dele historie, erindringer og billeder om og fra Næstved.

DIS-Næstved

Statens Arkiver har længe samarbejdet med DIS-Danmark, som er en sammenslutning af slægtsforskere, hvis formål det er at skabe et forum for databehandling i slægts- personal- og lokalhistorie. Nu gør vi dem kunsten efter lokalt! DIS-Næstved har tilbudt at medvirke i forskellige indtastningsprojekter, som arkivet har etableret. Nogle af projekterne foregår i arkivet, andre kan udføres hjemme hos DIS-Næstveds medlemmer. Projekterne omhandler bl.a. Næstved Byråds forhandlingsprotokoller fra 1869-1938, vejvisere og Næstved Fattigvæsens sagsmateriale.

Netværket Kulturstrømmen

Lolland Stadsarkiv, Faxe Kommunes arkiver, Guldborgsund Stadsarkiv og NæstvedArkiverne har igangsat et fælles synliggørelsesprojekt, der skal sætte fokus på kommunearkiverne og arkivernes samlinger fra Anden Verdenskrig til brug i folkeskolen. Projektet bliver forankret i Netværket Kulturstrømmen, der er et netværk for alle kulturelle aktører i Region Storstrøm (et samarbejde mellem Lolland, Guldborgsund, Vordingborg, Faxe, Næstved og Stevns kommuner).

Historisk Atlas

Arkivet har været med i Historisk Atlas siden 2010 og har også i 2013 tilføjet nye lokaliteter fra Næstvedområdet. På Historisk Atlas kan man finde oplysninger om historiske bygninger, steder, personer og begivenheder, og alle lokalhistorisk interesserede kan nu gå på opdagelse på landkortet og finde informationer, de ellers skulle have været på arkivet, museet eller biblioteket for at få. I 2014 er det arkivets plan at tilføje litteratur til de forskellige lokationer fra vores område. Se evt.

<http://historiskatlas.dk/>